

ODBIEGAĆ (32) *vb impf*

o oraz a jasne; é (2) OrzJan, SiebRozmyśl, e (1) Mącz.

inf odbiegać (1). ◇ *praes 1 sg* odbiegam (2). ◇ *2 sg* odbiegasz (1). ◇ *3 sg* odbiega (7). ◇ *1 pl* odbiegamy (3). ◇ *3 pl* odbiegają (2). ◇ *praet 3 sg m* odbiegął (2). ◇ *3 pl m pers* odbiegali (2). ◇ *fut 2 sg m* będziesz odbiegął (1). ◇ *3 pl m pers* będą odbiegać (1). ◇ *imp 2 sg* odbiegaj (3). ◇ *con 1 sg m* bych odbiegął (1) CzechEpPOrz, bym odbiegął (1) SzarzRytJSzarz. ◇ *2 sg* byś odbiegął (1). ◇ *1 pl m pers* byśmy odbiegali (1). ◇ *part praes act* odbiegając (3).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. *Oddalać się szybko; uciekać* (5) : Ze ludzie od biegaią [!], płacej żołnierzom niemasz więcswiej wolej dosyc tak ze trudno im integru restituere. *ActReg* 11; *WujNT* 347 marg.

odbiegać od kogo (1): Iákoby od iákiego ftrálliwego dziwu odbiegáli odemnie y przyiaciele mogli *RejPos* 103v.

W porównaniu (1): *RejPos* 103v cf *odbiegać od kogo*.

Przen (2) :

odbiegać czego (1): ftałą krwáwemu Pokazał zwycięzcy twarz [Strus]: kiedy rączemu Báchmátowi drudzy nie zbroi vfáią/ A prze boiaźń prózną fławy odbiegáią. *SzarzRyt* C2.

Zwrot: »odbiegać precz [od kogo]« (1): to ielt iáwny á iáfný znák fercá niewdzięcznego/ zátulác vfzy fwe gdy Pan Bog do nas mowi/ y odbiegać precz od nie^{go} gdy nas do siebie wzywa *BibRadz* *3v.

2. *Porzucac, pozostawiac kogos lub cos; deserere* Mącz, Cn; *relinquere* PolAnt, Cn; *dimittere* PolAnt; *derelinquere, prodere, recedere* Cn (27) : Desero, Zołtáwiam/ Odbiegam/ Vciekam od kogo. Mącz 387d.

odbiegać kogo, czego (9): *BibRadz Ioann* 10/12; zá naymem nędznym fwiátá tego/ á zá lekkim ftráchem wilkow iego/ bédziefz vciekał á odbiegał ftađká onego *RejPos* 123v; *BudBib Eccli* 29/21[23]; *SkarJedn* 380; Mnie Romuáldus do twey opieki dał/ á ty mnie teraz w moich pokufach ná początku odbiegalz. *SkarŻyw* 572, 52, 355; *SiebRozmyśl* B; ná głos Boży wyfzli z źiemie fwoiey/ y z narodu fwego/ y z domow fwoich odbiegáiąc fobie miłych domownikow/ y fpokoynych kroleřtw/ y zwyczajnych wczáfow fwoich *SkarKaz* 519a.

odbiegać „co” (1): iego lud poznał wybrány/ Biorąc fobie/ co człek odbiegał wygnány. *GrabowSet* T4v.

W charakterystycznych połączeniach: odbiegać domownikow, owiec, rannego, stadka, zastępcę; odbiegać kilkakroć; odbiegać w frasunku, w pokusach.

Szereg: »odbiegać i uciekać« [szyk 1:1] (2): Lecz naiemnik y kthory páłtyrzem nie ielt/ ktorego nie fą owce włafne/ widząc wilká przychodzącego odbiega owiec y vćieka [*dimittit oves, et fugit*] *BibRadz Ioann* 10/12; *RejPos* 123v.

Przen (16) :

odbiegać czego (1): izali ręká życ może/ gdy fię od ciáłá oderwie? Tráci ducha ożywiáiącego/ śmierć fobie y wieczną zgubę przywodzi/ gdy fię z innemi członki wáđzi/ y onych odbiega. *SkarKazSej* 672b.

a) O Bogu: Przetawiać obdarzać łaską [kogo, czego] (2) : Vczyńże nas łobie nález wŕzechmogący Pánie wdzyęcźnemi á wiernemi owieczkámí łobie/ á nie odbiegay nas w tym głuchym łefie márnosci á obłędliwosci tego śwíatá *RejPos* 262v, 123.

b) Zaniedbywać, lekceważyć (9) :

odbiegać czego (8): *RejPos* 315; *RejZwierc* 194v; *CzechEpPORz* *2; Cierp do czálu (ma rádá) gdzie możefz vlegay/ Tylko wždy Bożey chwały proŕzę nieodbiegay. *BielSen* 14v; *OrzJan* 49; Szczeniétá/ mowi oná niewiáltá/ rády by były odrobinom ktore z ŕtołu nálezego łpadáią. A my y potraw páńłkich y oycowłkich odbiegamy. *SkarKaz* 517b; *SkarKazSej* 667b; *SzarzRytJSzarz nlb* 2.

odbiegać od czego (1): A dla tego márnego mięłá/ á dla they nędzney polewki odŕtępujemy á odbiegamy od tej śwíętey Mánný zákrytey/ nam hoynie z niebá zeŕłány *RejAp* 28.

W przeciwstawieniu: »odbiegać ... wdawać się« (1): w ten czás niezgodá powŕtáie/ kiedy kto ŕwego odbiegáią/ w cudzy łie vrząd wdáie *OrzJan* 49.

Zwrot: »odłogiem odbiegać« (1): Abych [...] o ty^m wŕzytkim *ferio*, iáko o rzeczy *magni momeⁿti*, y pilnie rozmyŕłá y oney iáko wielkíe y powáżney/ płocho imo fię nie pułzczał/ áni iey ták odłogiem odbiegał. *CzechEpPORz* *2.

Szeregi: »imo się nie puszczać ani odbiegać« (1): *CzechEpPORz* *2 *cf* »odłogiem odbiegać«.

»odstępować a odbiegać« (2): *RejAp* 28; onego wiecznego żywotá ŕwego/ y onych tákich rołkoŕzy/ przećiwko ktorým popiół á błoto łá rołkoŕzy ŕwiátá te^{go}/ odŕtępujemy á odbiegamy dla tego krociuchnego á bárzo omyłnego żywotá nędznego nálezego. *RejPos* 315v.

c) Odstępować, zaprzestawać [czego] (4) : Owłzem gdybyŕ teŕ rzeczy ktorey nie mogł zárez poiąc/ ábo mieyłcá ktorego piłmá śwíętego wyrozumieć/ ábyŕ nie wnet o wŕzyłtkim wátpił/ ábo wŕzytkiego odbiegał/ ále łie Panu Bogu modlił: a on cí y to/ co tobie będzie potrzebego obiáwi. *CzechRozm* 2v; Ale tego/ ták nákrótce z przygody dotknáwłzy/ odbiegam teraz/ á kilká ielzcze/ tákich niewłánych mow przypomónę. *CzechEp* 146, 198; *NiemObr* 19.

Synonimy: 1. *odchadzać, odchodzić, oddalać się, odjeżdżać, odstawać, odstępować, uciekać;* 2. *odstępować, opuszczać.*

Formacje współrdzenne cf BIEŻEĆ.

Cf ODBIEGAJĄCY